

**ÚJ ÍRÁNY? – AVAGY A FŐBB ALTERNATÍV VITARENDEZÉSI
MÓDOK BEMUTATÁSA A HAZAI SZABÁLYOZÁSBAN**

Szerző: Dr. Kazsamér Katalin Enikő

Nyírbátor

2023.

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezető gondolatok.....	2.
2. Az alternatív vitarendezés fogalmi rendszere és történeti háttere.....	4.
3. A nemzetközi környezet ismertetése.....	6.
4. A békéltető testület feladata és eljárásának menete.....	9.
5. A mediáció jelentősége	14.
6. A bírósági közvetítés eljárási szabályinak jelentősége.....	18.
7. Az alternatív vitarendezés a büntetőjogban	24.
8. Záró gondolatok	30.
9. Irodalomjegyzék.....	33.

„Megtanultam, hogy akkor is türelmesen meghallgassam mások véleményét, ha nem értek velük egyet. Semmilyen vitában nem juthatunk dűlőre anélkül, hogy mindkét oldalt meghallgatnánk.”

(Nelson Mandela)

1. Bevezető gondolatok

A tanulmány egy napjainkban elterjedt bírósági eljárást helyettesítő út bemutatására vállalkozik, mely az alternatív vitarendezés. A terület rendkívül szerteágazó, figyelemmel arra, hogy több formája különböztethető meg annak függvényében, hogy mely területen kerül sor alkalmazására. Terjedelmi korlátoknál fogva azonban a tanulmány a polgári jogban legelterjedtebb formák szabályozásának bemutatására, eredményeinek reprezentálására és jövőbe mutató kérdések, dilemmák megválaszolására vállalkozik, továbbá felvillantja a büntetőeljárásban történő megjelenését.

Az alternatív vitarendezés olyan gyűjtőfogalomnak tekinthető, mely magában foglalja az emberek közötti konfliktus külső személy, azaz közvetítő vagy más eljárási formában bírósági közvetítő, testület által vezetett eljárást, melynek célja a jelenben megjelenő érdekkülönbségek közös metszetének megtalálása. Az eljárások mindegyikének célja, hogy olyan megállapodás létrehozását segítse elő a felek között, mely előre mutató és a későbbi együttműködést segíti elő.

A dolgozat a békéltető testületi eljárás, közvetítői eljárás és a bírósági közvetítés körében vizsgálódik, hiszen az emberek mindennapi életvitelében megjelenő problémák kezelésekor ezek igénybevételére kerül sor leggyakrabban. Valamennyi módszer esetén elmondható, hogy a bírósági eljárás alternatívájaként képes szolgálni pozitív elemei által, mely közé sorolható az időbeliség, költséghatékonyság, pártatlanság és az önkéntesség.

Mint minden eljárási formánál megjelennek negatívumok is, melyekből jogos felvetések fogalmazhatók meg. A tanulmány hipotézist állít fel a bíró tájékoztatási kötelezettsége és az időbeliség körében. Az alternatív vitarendezés alapvetően a bírósági eljárást helyettesítő eljárás, melynek célja a konfliktushelyzettel érintett felek közötti megállapodás létrehozás,

mellyel a csökken a bírói munkateher. A bírósági eljárást megelőzően jelen lévő állampolgári tájékoztatásra már az Európai Unió is fogalmaz meg elvárásokat, míg a bírósági közvetítés igénybevételéről szóló tájékoztatás a bírót terhelő kötelezettség. Ezen elvárás azonban sok esetben túlzottan széles területet ölel fel, hiszen vannak olyan ügytípusok, melyek vonatkozásában nem feltétlenül indokolt a közvetítés lehetőségére történő felhívás, hiszen a konfliktus tárgya nem tűr egyezkedést. Ennek megoldására lenne célszerű egy szempontrendszer kidolgozása, mely kategorizálná a területeket aszerint, hogy kötelező, ajánlott vagy nem szükséges a tájékoztatás. Sok esetben a bíró az a szereplő, aki az eljárás során megismeri a felek személyiségét, szándékát és egyértelműen érzékeli, hogy a bírósági közvetítés indokolt-e esetükben vagy sem. Ebből adódik a tanulmányban felvetett másik kérdéskör is, mely szerint minden esetben gyorsítja-e az eljárást a közvetítés igénybevétele. Abban az esetben, ha a bíró előre látja, hogy nem fog eredményre vezetni, mert a felek olyan magatartást tanúsítanak vagy a kapcsolat annyira elmérgesedett közöttük, akkor bár közvetítői eljárás igénybe vételére utalja őket, annak eredménytelensége miatt a peres eljárás folytatására kerül sor. Meg kell azonban jegyezni, hogy ami a negatívum, az egyben az eljárás pozitívuma is, hiszen vannak olyan esetek, illetve felek, ahol valóban eredményes lesz a közvetítés, mert sikeresen feloldja a feszültséget és mindenki számára elfogadható egyezség jön létre, ami a peres eljárás gyors lezárásához vezet. A tanulmány ezekre a kérdésekre ad választ.

Bár a hipotézisek megfogalmazása alapvetően a bírósági közvetítés és a közvetítői eljárás körében került felállításra, nem kisebb jelentősége van a békéltető testületi eljárásnak sem, mely egy jogkereső állampolgár számára, a bíróságihoz leginkább hasonlító testületi forma. A specialitását az adja, hogy nem mindenki számára érhető el, kizárólag egy speciális alanyi kör veheti igénybe, akik a fogyasztók. A fogyasztó olyan alanyi kör, akinek többlet jogosultságokat kell biztosítani a fegyveregyenlőség elvével indokolva, hiszen kiszolgáltatottabb helyzetben van. A szabályozása kiforrottnak tekinthető mind hazai, mind nemzetközi szinten, ami népszerűségéhez vezetett. Ezen állításomat a tanulmányban statisztikai adatokkal támasztom alá.

A büntetőeljárásban történő alternatív vitarendezési forma megjelenésének bemutatására, figyelemmel arra, hogy a terület rendkívül sokrétű és jelentősége vitathatatlan, jelen dolgozatban csak röviden kerül sor.

A tanulmány szerkezeti felépítéséből egyértelműen látszik, hogy kiemelt szerepe van a nemzetközi környezet bemutatásának, hiszen az alternatív vitarendezési formák, bár nem tekinthetők új keletű eljárásoknak, alapvetően az angolszász jogrendszer és a közösségi jog alakította hazánkban. A magyar jogrendszer Európai Unió szabályozásának történő megfelelése magával hozza, hogy reflektálni szükséges az elért eredményekre.

2. Az alternatív vitarendezés fogalmi rendszeres és történeti háttere

Az alternatív vitarendezés napjainkban egyre inkább divatosnak tekinthető vitarendezési módszer. A jogkereső állampolgárok körében elterjedése egyértelmű, melyet a tanulmány későbbi részeiben statisztikai adatokkal is alátámasztok. Az igénybe vétel határozott növekedést mutat, azonban a sikerességi mutató már nem értékelhető ennyire egyértelműen. Ez azzal magyarázható, hogy sokféleképpen értelmezhető, hogy mit tekintünk siker alatt. Amennyiben a jogerő oldaláról közelítjük meg, akkor azt kell mondani, hogy a bírósági eljáráshoz kell nyúlni, mert akkor kapunk végrehajtható határozatot. Ugyanakkor attól, hogy egy külső személy, azaz a bíró hoz egy döntést, még közel sem biztos, hogy a felek megnyugvást találnak és a közöttük lévő feszültség miatt a határozat végrehajtása nem ütközik akadályokba. Az alternatív vitarendezés arról az oldalról közelíti meg a jövőre mutató megoldás megtalálását, hogy a felek közötti konfliktus csökkentésére és olyan megoldás kialakítására törekszik, melyet a felek közel érezhetnek magukhoz, így nagyobb hajlandóságot mutatnak annak betartására. Nagyon fontos pozitívumként kell megemlíteni a költséghatékonyságot és az időbeliséget is, hiszen az emberek többsége gyorsan szeretne döntéshez jutni, mert életüknek egy fontos, de mégis kis szeletét teszi ki a jogi megoldáskeresés, így azzal nem szeretnek hosszú ideig foglalkozni. Az alternatív vitarendezés ebben segíti őket.¹

Az alternatív vitarendezés céljának, eszméjének megértéséhez nélkülözhetetlen az alapfogalmak megismerése, így a vita² fogalmának meghatározása, mely kezdettől fogva jelen van az emberek életében és a társadalmak között. Kialakulása az ember ösztöneivel, társas lény jellegével magyarázható, így az emberiséggel egyidős. A társadalmak fejlődésével, a jog és intézményrendszerek megjelenésével került sor szabályozására, azaz megoldási mechanizmus és szankciórendszer kiépítésére. Az emberek közötti vita kezelése magában

---

¹ DOBÁNÉ Madarász Arabella, *A bíróság közvetítés módszertana és annak támogatása egy bírósági közvetítő szemüvegén keresztül (I. rész)*, *Ügyvédek lapja*, 2020/59., 3-4. sz., 14-19.

² Dobáné Madarász Arabella, i.m., 14-19.

hordozza azt a tényt, hogy egy külső, kívülálló személy szükséges a megoldáshoz, hiszen a feszültség és érdekek ütközése szükségessé teszi egy objektív szemlélő bekapcsolódását. Abban a pillanatban, amikor az említett kívülálló személy bekapcsolódik a vita megoldásába, attól a pillanattól kezdve beszélhetünk vitarendezésről.³ Ehhez a folyamatosan fejlődő jogrendszer elkezdett eljárásjogot kapcsolni, azaz jogok és kötelezettség szövevényes kapcsolatát rendszerben kezelni. A vitarendezés különféle formáit különböztethetjük meg,⁴ így az érdekeken, hatalmon, jogon és versenyen alapulót. Ezeket röviden kívánom bemutatni azzal a céllal, hogy a későbbi alternatív vitarendezési típusokat is kategóriába lehessen sorolni. Az érdekeken alapuló egyeztetés a felek nézőpontjainak közös metszetét igyekszik megtalálni, pszichológiai eszközök alkalmazásával, melyet technikáknak nevezünk. Amennyiben ez nem vezet eredményre, akkor elérkezünk a jogrendszer alkalmazásához, azaz a bírósági eljárás igénybevételéhez. Meg kell említeni a hatalmon alapuló egyeztetést, azonban ez nem jellemző a klasszikus értelemben vett alternatív vitarendezésre, hiszen a másik fél meggyőzése érdekében ebben az esetben erőszak kerül alkalmazásra. Vannak olyan helyzetek, amikor a versengő modellt kell alkalmazni, melynél a felek erőfitogtatását követően, mintegy magától oldódik meg a konfliktus.

Fontosnak tartom a tanulmányban megemlíteni a konfliktus⁵ fogalmának meghatározását, azonban egyértelmű, pontos definiálására eddig nem került sor. Azt mondhatjuk, hogy a konfliktus olyan folyamat, amely akkor kezdődik, amikor az egyik fél úgy érzékeli, hogy a másik fél, egy számára fontosnak tartott érdekre negatív hatással van, azaz ellentétes véleményt fogalmaz meg, melyet érvényre kíván juttatni. Ez többféleképpen felszínre törhet, így az egyik fél elnyomásával, az erőviszonyok felvillantásával stb. A közös metszett ebben az esetben akkor jön létre, ha a felek képessé válnak egymás nézőpontjainak megismerésére, adott esetben megértésére még akkor is, ha nem továbbra sem képesek teljes mértékben elfogadni. Valamennyi negatív elemével együtt, de több elmélet vallja, hogy a konfliktus hasznos is tud lenni, hiszen a változásokat készíti elő, az szükségszerű. Napjainkban gyakran szinonimaként használják a konfliktus és a konfliktushelyzet⁶ fogalmát annak ellenére, hogy a konfliktushelyzet még nem érzékelhető a külvilágban, az kizárólag az érintettek között zajlik. Amennyiben a felek nem képesek megoldani a sérelmeket és az érezhető válik kívülállók

³ KOVÁCS István Vilmos, *Alternatív vitarendezés a nemzetközi gyakorlatban*, Új pedagógiai szemle, 2012/62., 7-8. sz. 130-142.

⁴ KOVÁCS István Vilmos, i.m., 130-142.

⁵ KOVÁCS István Vilmos, i.m., 130-142.

⁶ PERLAKI Adrienn - BENKOVICSNÉ Varga Erika, *A mediációtól a közvetítésre kötelezésig. A kötelező közvetítés bírósági gyakorlata*, Alternatív Konfliktuskezelési és Vitarendezési Európai Szemle, 2018/2., 1. sz., 68-84.

számára is, akkor jön létre egy magasabb szint; a konfliktus. Sokszor a problémát a nem megfelelő kommunikáció okozza, mely neveltetésből, érdektelenségből, domináns helyzet létrehozásából egyaránt adódhat. Ebben segít az alternatív vitarendezés, hiszen egy külső fél fogalmazza meg a felek érdekeit, álláspontját, így „nem megy félre” az információ és nem keletkezik további konfliktusforrást tartalmazó töltelék információ. Ahhoz, hogy a külső személy a kommunikáció magas szintjén legyen képes közvetíteni, szakképzettség szükséges.

Az alternatív vitarendezés⁷ a nyugati, illetve távol keleti társadalmakban jelent⁸ meg először, ugyanakkor elég csak a kínai kultúrára gondolni és egyértelművé válik, hogy történelmi gyökerei is vannak a jogintézménynek. Alapvetően a bírósági eljárás alternatívájaként szolgál. Több megjelenési formája különböztethető meg, így a mediáció, bírósági közvetítés, békéltető testületi eljárás. Annak ellenére, hogy már ősidők óta jelen van, konkrét szabály-és intézményrendszer jelenléte az 1970-es évektől jellemző.⁹ Az ősközösségi társadalmakban a vitákat mindig a törzs legbölcsebb tagja oldotta fel, azaz ő tett igazságot. Később a közös megoldáskeresés jelent meg és fontos szerepet töltött be a nemzetközi diplomáciában. Európába Amerikából érkezett meg, és a kontinensen jellemző igényekhez igazodva fejlődött tovább. Kezdetől fogva befolyásolta és napjainkban is alakítja, hogy milyen kulturális közegben jelenik meg. Ennek a fejlődésnek az eredményét mutatom be a nemzetközi kitekintésről szóló fejezetben.

3. A nemzetközi környezet ismertetése

Az előző fejezetben felvillantásra került, hogy az alternatív vitarendezés elsősorban a távol keleten és az angolszász országokban gyökerezik, mert elsőként ezeken a területeken alakult ki a szabályozása, eszméje. Térhódítása eredményezte, hogy megjelent Európában is. Az angolszász országok közül elsősorban az Egyesült Államok és Ausztrália jelentőségét kívánom kiemelni, ezekben az országokban fejlettsége annyira előrehaladott és jövőre nézve irányt mutató, hogy példaként szolgálhat kontinensünkön történő fejlődésének. Meg kell említeni, hogy nem kizárólag pozitívumaiból lehet következtetéseket levonni, hanem megmutatkoznak olyan negatívnak tekinthető elemek is, melyek előremutatóak lehetnek a hazai szabályozás kialakítása során. Ezekben az országokban az alternatív vitarendezés

---

⁷ BADICS Judit, *Bíróság vagy egyezség? Vizsgálódások a mediáció tárgykörében*, Büntetőjogi tanulmányok, 2015/16. 16. sz., 165-186.

⁸ KOVÁCS István Vilmos, i.m., 130-142.

⁹ KOVÁCS István Vilmos, i.m., 130-142.

rendszere, bár alapjaiban azonosságot mutat a hazánkban is megtalálható szabályozással, azonban egy továbbfejlesztett változata van jelen. Ez abban nyilvánul meg, hogy konfliktuskezelésre kiépített központoknál lehet igényelni az alternatív vitarendezést, továbbá nagy hangsúlyt fektetnek az oktatáson keresztül történő meghonosítására.¹⁰ Beépítették a tantervbe valamennyi oktatási szinten, ezzel közvetítve azon felfogást, hogy az oktatáson keresztül lehet alakítani a kulturális hozzáállást. Az USA-ból ered a hazánkban is alkalmazott win - win kifejezés, mely a valamennyi fél számára elfogadható nézőpont kialakítását jelenti. Az angolszász jogrendszer másik kiemelkedő képviselője az alternatív vitarendezés szempontjából Ausztrália.¹¹ Szintén élen jár a bírósági eljárást helyettesítő módszerek kialakításában, fejlesztésében. Ezt jól mutatja, hogy külön ágazati politika foglalkozik a területtel. Az USA-hoz hasonlóan már az oktatási rendszer részeként tekint a mediációs technikák alkalmazásának elsajátítására, hiszen vallja, hogy az élet valamennyi területén történő alkalmazása garantálja a társadalmi együttélés minőségének javulását. Fontos különbség azonban, hogy kizárólag a jogász képzésben honosította meg, hiszen álláspontjuk szerint jogi tudás is szükségeltetik a gyakran jogi érdekek köré épülő konfliktusok feloldásához. Annak ellenére, hogy elsősorban a jogász képzésben jelenik meg a mediáció direkt oktatása, a különféle technikák alkalmazásának elsajátítása már gyerekkorban megkezdődik.¹²

Megállapítható, hogy az alternatív vitarendezés Európába az USA-ból érkezett, azonban megjelenése óta, a kontinensre jellemző sajátosságok mentén folyamatosan szabályozza az Európai Unió.¹³ Rendezésére közösségi szinten kerül sor, mert így általános szabályrendszer kiépítésére van lehetőség, mely az egységesítést szolgálja és igazodik a különböző jogrendszerek közötti sajátosságokhoz. Az első honosítás irányába tett intézkedés eredményeként született meg az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának R. (81) 7. számú ajánlása.¹⁴ Az ajánlás a közösségi jogra jellemző módon nem kötelező érvényesülést jelent, hanem útmutatást, az intézményrendszer népszerűsítését a bírósági eljáráshoz képest jellemző előnyök bemutatása által. Az ajánlás megkülönbözteti a bírósági eljárást megelőző és annak folyamatban léte alatt történő alternatív vitarendezési módozat igénybevételének lehetőségét. Ennek körében villantja fel a bíró tájékoztatási kötelezettségének kiemelkedő szerepét. Az

¹⁰ KOVÁCS István Vilmos, i.m., 130-142.

¹¹ KOVÁCS István Vilmos, i.m., 130-142.

¹² KOVÁCS István Vilmos, i.m., 130-142.

¹³ https://e-justice.europa.eu/63/HU/eu_rules_on_mediation (2023.03.17.)

¹⁴ BARNÁNÉ Muczer Erzsébet, *A bíróság előtti eljárás és a mediáció, mint a konfliktusok megoldásának lehetséges útjai*, Magyar jog, 2000/47., 10. sz., 5.

ajánlást újabb ajánlás követte az intézmény fejlődése során, mely az Európa Tanács Miniszteri Bizottság R. (86) 12. számú ajánlása.¹⁵ Ez az előzőhöz képest már nyomatékosítja, hogy az alternatív vitarendezés népszerűsítése érdekében a tagországok fogalmazzanak meg eszközöket.

Az ajánlások sorozatát követte az elvárások magasabb jogforrási szinten történő szabályozása, ami a mediációs irányelvben, az Európai Parlament és a Tanács által 2008. május 21. napján elfogadott 2008/52/EK irányelvben nyilvánul meg. Az irányelv megalkotását hosszas kutatási munka előzte meg, vizsgálatokat folytattak és azok eredményeiből következtetéseket vontak le, mely tapasztalatokat a Zöld Könyvben foglaltak össze. A határon átnyúló polgári és kereskedelmi ügyekben¹⁶ végzett közvetítés egyes szempontjairól szóló irányelv kizárólag erre a területre specializálódik. Olyan jogviták esetén alkalmazható, ahol a felek közül legalább az egyik eltérő tagállamban rendelkezik lakóhellyel a többihez képest a közvetítés igénybevételekor. Az irányelv¹⁷ általánosan érvényesülő, az egész intézményt átható elveket fogalmaz meg, mely valamennyi olyan állampolgár számára elősegíti a bíróságon kívüli jogérvényesítést, aki az Európai Unió állampolgárának tekinthető. Útmutatóként szolgál az alternatív vitarendezési módszerekkel kapcsolatos szervezeti és személyi infrastruktúra kialakításában, továbbá a közvetítők ismeretinek megszerzéséhez szükséges képzési rendszer kiépítésében. Megoldási alternatívát igyekszik nyújtani a magyar jogrendszerben is dilemmákba ütköző közvetítői eljárásban hozott megállapodás végrehajthatósága kapcsán. Ezen felsorolt elvárásokhoz költségvetési forrást is rendelkezésre bocsát a tagállamoknak.¹⁸

Az előzőekben említettem, hogy az irányelv nem kizárólag az alternatív vitarendezés, mint módszer népszerűsítésének szükségességével, kiépítésével kapcsolatban ír elő elvárásokat, hanem fontosnak tartja a közvetítők, mediátorok képzését, személyük szabályozását is. Ennek érdekében hozták létre a Közvetítők Európai Magatartási Kódexét, (továbbiakban: Kódex). A Kódex alapján a közvetítés olyan eljárás,¹⁹ ahol a jogvitában érintett valamelyik fél önként, közvetítői eljárást kezdeményez annak érdekében, hogy a fennálló jogvita megoldódjon

---

¹⁵ BARNÁNÉ Muczer Erzsébet, i.m., 5.

¹⁶ Az Európai Parlament és a Tanács által elfogadott (2008. május 21.) 2008/52/EK irányelv a polgári és kereskedelmi ügyekben végzett közvetítés egyes szempontjairól szóló irányelv

¹⁷ Dobáné Madarász Arabella, i.m., 14-19.

¹⁸ JANOVIČS Lilla, *Nemzetközi konferencia Párizsban: Fókuszban a közvetítői eljárás*, Notarius Hungaricus, 2014/6., 8-9.

¹⁹ KAZSAMÉR Katalin Enikő, *A fogyasztó, mint gyengébb fél védelmének megjelenése a magyar polgári jogban, kitekintéssel a Brüsszel Ia. rendelet szabályozására*, Debreceni Egyetem Állam-és Jogtudományi Kar, Fogyasztóvédelmi szakjogász képzés, 2022.

közvetítő közreműködésével. A Kódex olyan elveket²⁰ igyekszik megfogalmazni, mely általános zsinórmértékként szolgál, azaz attól magasabb szinten történő működés lehetséges, azonban az alá nem mehet. A közvetítő feladatai között említi²¹ a fokozott tájékoztatást arra vonatkozóan, hogy az eljárásnak mi a célja, milyen eljárási keretek mentén kell működni, így az önkéntesség, költségviselés, titoktartás, pártatlanság szabályai. Sok esetben ezek etikai szabályoknak is tekinthetőek. A Kódex tanulmányozása során egyértelműen megállapítható, hogy több ponton hasonló a szabályozás a hazaival, így annak részletes bemutatására kizárólag annyiban vállalkozik a tanulmány, hogy a soron következő fejezetben a magyar jogrendszer szabályozása alapján ismerteti annak jellemzőit. Ez alapján az is egyértelmű, hogy a hazai szabályozás követi a közösségi jog által támasztott elvárásokat és azokat a hazai jogalkotás során leképezi.

4. A békéltető testület feladata és eljárásának menete

A tanulmányban elsőként az alternatív vitarendezési lehetőségek köréből a békéltető testületet mutatom be, mely egy speciális kör, a fogyasztó számára nyújt lehetőséget jogvitáik megoldására. Napjainkban egyre ismertebb és elismertebb tevékenységet folytat, egyre több jogkereső állampolgárt tud megszólítani, figyelemmel arra, hogy gyors és hatékony megoldási lehetőséget kínál az eljárását igénybe vevő fogyasztó számára.

A napjainkban egyre népszerűbb testületi formában működő vitarendező fórum fogalmát és működését²² a Fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény²³ (továbbiakban: Fogytv.) határozza meg, mely szerint a békéltető testület olyan tartós alapon létrejött, megyei kereskedelmi és iparkamarák, illetve a Fővárosi Kereskedelmi és Iparkamara mellett működő független testület, ami a fogyasztók közötti jogvitákat rendezi, és amelyet szervezet vagy személy nyilvántartásba vett.

Célja²⁴ a fogyasztók, illetve a fogyasztó és a szolgáltató között fennálló vita elsősorban egyezség, másodsorban döntéshozatal útján²⁵ történő feloldása, alternatív vitarendezési eljárás

---

²⁰ Közvetítők Európai Magatartási Kódexe

²¹ Kódex 3.

²² Fogytv.2.§

²³ *Hogyan működik a békéltető testület?*, Kosár: a fogyasztók magazinja, 2008/5., 2. sz. 33.

²⁴ <https://www.magyarrefk.hu/hu/hasznos-tudnivalok/jogvitak-rendezese/alternativ-vitarendezes-bekeltetes/altalanos-bekelteto-testuleti-eljaras.html> (2022.03.14.)

²⁵ Fogytv.18.§

keretein belül történő rendezésével akként, hogy megoldási alternatívájaként szolgál a bírósági eljárásnak.

Annak érdekében, hogy konkretizálni lehessen, mely esetekben is fordulhat a fogyasztó békéltető testülethez, meg kell határozni az úgynevezett fogyasztói jogviták körét, azaz mely esetekben rendelkezik hatáskörrel.²⁶ Alapvetően három olyan csoport nevezhető meg, melyek az emberek mindennapjaiban felmerülő esetekörök lehetnek, így termék minőségével kapcsolatosan felmerülő problémák, tipikusan a szavatosság kérdésköre, a második csoportot a szerződések megkötésével, illetve teljesítésével összefüggésben felmerülő problémák, végül a termékfelelősséggel kapcsolatos esetekörök képezik. Amennyiben a fent nevezett csoportok bármelyikében elhelyezhető problémával szembesül a fogyasztó, akkor felmerül a kérdés, hogy pontosan melyik békéltető testület eljárását veheti igénybe, azaz melyik rendelkezik illetékességgel. A polgári perrendtartásban érvényesülő főszabály érvényesül a testület eljárásánál²⁷ is, így az jogosult eljárni, amelynek területén a fogyasztó lakó-vagy tartózkodási helye található. Kiegészítő szabályként jelenik meg belföldi lakó-és tartózkodási hely hiányában a vállalkozás székhelye is, továbbá amennyiben több fogyasztó érintett a jogvitában, úgy bármely fogyasztóra belföldi lakó-és tartózkodási helye megalapozhatja az illetékességet. A fentiek alapján megállapítható, hogy a szabályozás alapvetően a belföldi lakóhelyhez, avagy tartózkodási helyhez köti az illetékességet, így speciális helyzetet²⁸ teremt a határon átnyúló esetkör. Ilyen helyzetet napjainkban elsősorban, az online vásárlás lehetősége teremt, mely során az a testület lesz illetékes az eljárásra, melyet a fogyasztóvédelemért felelős miniszter által kijelölt Kamara működtet.

Amikor a fogyasztó jogvitába keveredik, a költséghatékonyság és a gyors vitarendezés érdekében meg kell kísérelnie a jogvita rendezését a vállalkozással. A kapcsolatfelvétel történhet szóban, írásban, a vállalkozás ügyfélszolgálatán történő panasztétellel. Ez a lépés megkerülhetetlen, hiszen a későbbi eljárás megindításához szükséges kérelem egyik lényeges tartalmi feltétele,²⁹ az azt igazoló dokumentumot csatolni is szükséges a kérelemhez mellékletként. Ezzel összefüggésben kell megemlíteni, hogy a vállalkozásnak³⁰ kötelessége a fogyasztó igényének megfelelő írásbeli egyezségkötés lehetőségének felajánlása, amennyiben

---

²⁶ <https://www.magyarrefk.hu/hu/hasznos-tudnivalok/jogvitak-rendezese/alternativ-vitarendezes-bekeltetes/altalanos-bekelteto-testuleti-eljaras.html> (2022.03.14.)

²⁷ Fogytv.20.§

²⁸ Fogytv.18.§

²⁹ Fogytv.27.§

³⁰ Fogytv.17.§

a vállalkozás székhelye vagy telephelye nem a területileg illetékes békéltető testület működtető kamara szerinti vármegyében van bejegyezve. Mindebből látszik, hogy a fogyasztó az eljárást kérelemre³¹ tudja megindítani a fent meghatározott illetékességgel és hatáskörrel rendelkező békéltető testületnél. A kérelemnek meg kell felelnie formai és tartalmi követelményeknek egyaránt.³² Tartalmaznia kell például a legszükségesebb adatokat, így értelemszerűen a fogyasztó és a vállalkozás nevét, lakó-és tartózkodási helyét, székhelyét, a békéltető testület megjelölését akként, hogy az illetékes elnökhöz kell címezni a kérelmet, a jogvita rövid meghatározását és meg kell jelölni, illetve csatolni szükséges az álláspontját alátámasztó bizonyítékokat, nyilatkozni kell arra vonatkozóan, hogy korábban vett-e igénybe jogi eljárást, végül határozott kérelmet a testület döntésére. A kérelemmel kapcsolatos speciális követelmények sorát egészíti ki azon eset, amikor a vállalkozó indítja az eljárást, mert ekkor utalni kell arra, hogy az eljárást megelőzően tájékoztatásra³³ került a fogyasztó a békéltető testületi eljárás kezdeményezésének lehetőségéről.

A kérelem beérkezését követően a testület elnöke megvizsgálja³⁴ a fogyasztó kérelmét alaki és tartalmi szempontok szerint. Amennyiben hiányosnak ítéli meg, felhívja a hiányok pótlására a kérelem beérkezésétől számított 15 napon belül, amennyiben hiánytalan, akkor 60 napon belülre kitűzi a felek meghallgatását vagy a meghallgatás mellőzése mellett dönt. A meghallgatás kitűzése esetén értesítésben tájékoztatja a feleket arról, hogy a fogyasztónak döntési lehetősége van arra vonatkozóan, hogy elfogadja-e a békéltető testület döntését, a bírósági eljárás későbbi lehetőségéről, az eljárás ingyenességéről, továbbá nincs kötelező jogi képviselő és az egész eljárás egyik legfontosabb eleméről; az együttműködési kötelezettségről. Fontos megjegyezni, hogy az eljárás egésze során érvényesül a tájékoztatási kötelezettség,³⁵ mely a fogyasztó speciális helyzetéből adódik. A tájékoztatásnak világosnak és egyértelműnek kell lennie. A tájékoztatási kötelezettség fokozottan terheli a vállalkozót és a testületet is.³⁶ Az elnök az eljárás meghallgatás nélküli megszüntetéséről³⁷ dönt abban az esetben például, ha a felek között ugyanabból a ténybeli alapból származó ugyanazon jog iránt korábban már volt folyamatban békéltető testületi, közvetítői vagy peres eljárás, vagy a

---

³¹ Fogytv.28.§

³² <https://www.magyarrefk.hu/hu/hasznos-tudnivalok/jogvitak-rendezese/alternativ-vitarendezes-bekeltetes/altalanos-bekelteto-testuleti-eljaras.html> (2022.03.14.)

³³ Fogytv.17.§

³⁴ Fogytv.29.§

³⁵ Fogytv.29/B.§

³⁶ Fogytv.26.§

³⁷ <https://www.magyarrefk.hu/hu/hasznos-tudnivalok/jogvitak-rendezese/alternativ-vitarendezes-bekeltetes/altalanos-bekelteto-testuleti-eljaras.html> (2022.03.14.)

hatásköri szabályok alapján nem fogyasztói jogvitáról van szó, a hiánypótlásnak nem tett eleget a fél vagy közöttük megállapodás jön létre az eljárás megindítását megelőzően. Fontos megjegyezni, hogy a testület felhívására a vállalkozás ügynevezett válasziratot terjeszthet elő, a kézhezvételtől számított 8 napon belül, melyben reagálási lehetősége nyílik a fogyasztó által előadottakra, bizonyítékok becsatolására. Amennyiben nem terjeszt elő válasziratot, a testület a rendelkezésre álló adatok alapján dönt. Ennek megemlítése azért fontos, mert nem minősül ráutaló magatartásnak a fogyasztó által előadottak elismerésére, azaz a hallgatás jelen esetben nem azonos a beleegyezéssel.

A békéltető testület eljárásának pozitívumai között kell megemlíteni az ingyenesség mellett a gyorsaságot is, hiszen a kérelem beérkezését követő legkésőbb 90 napon belül döntés kell hozni. Ezen időtartam egy alkalommal, legfeljebb 30 nappal hosszabbítható meg. A testület döntése lehet az eljárás érdemi vizsgálat nélkül megszüntetése, egyezség kialakítása, kötelezést tartalmazó határozat vagy ajánlás meghozatala. Azt mondhatjuk, hogy az egyik legbékésebb és a felek szemszögéből nézve egyik legjobb döntési forma az egyezség³⁸ kialakítása. Amennyiben a felek egyezsége jutnak és az a jogszabályoknak megfelel, a testület határozattal hagyja jóvá. Abban az esetben, ha a felek között nem jön létre egyezség, akkor egy nagyon fontos eljárási mozzanatnak van jelentősége, azaz a vállalkozás tett-e olyan kötelezést tartalmazó nyilatkozatot,³⁹ amiben elismeri a testület döntését magára nézve kötelezőnek. Erre az eljárást megelőzően vagy az eljárás során van lehetőség. Az eljárást megelőzően általános alávetési nyilatkozatnak nevezzük, amit a vállalkozás a székhely szerint illetékes békéltető testületnél vagy a Magyar Kereskedelmi és Iparkamaránál tehet meg. Amennyiben a testület a fogyasztó kérelmét megalapozottnak találja, döntését kötelezést tartalmazó határozatba⁴⁰ foglalja, és fogyasztóvédelmi bírságot szab ki. Amennyiben kötelezést tartalmazó nyilatkozatot nem tett a vállalkozás sem az eljárást megelőzően, sem az eljárás során és a testület a fogyasztó kérelmét megalapozottnak találja, ajánlásról rendelkezik, és fogyasztóvédelmi bírságot szab ki. Végezetül, amennyiben a fogyasztó kérelme nem alapos, akkor annak elutasításáról⁴¹ történik rendelkezés. Az alább hivatkozott táblázat jól mutatja a békéltető testület döntéseinek 2020 és 2021 évben történő alakulását.

---

³⁸ Fogytv. 30.§

³⁹ <https://www.magyaréfek.hu/hu/hasznos-tudnivalok/jogvitak-rendezese/alternativ-vitarendeze-bekeltetes/altalanos-bekelteto-testuleti-eljaras.html> (2022.03.14.)

⁴⁰ *Hogyan működik a békéltető testület?*, Kosár: a fogyasztók magazinja, 2008/5., 2. sz. 33.

⁴¹ Fogytv.32/A.§

Alapvetően megállapítható, hogy növekedést mutat az egyezségkötések száma, mely a testület működésének sikereként értékelhető.

	2021 év ⁴²	2020 év ⁴³
egyezség	236	136
kötelezés	3	2
ajánlás	148	102
elutasítás	128	90
megszüntetés	276	298
áttétel	22	32

A kérelem beérkezését követő felhívásban foglalt tájékoztatásnak megfelelően, amennyiben a fogyasztó vagy vállalkozás nem ért egyet a testület döntésével, a vállalkozás nem teljesíti⁴⁴ a döntésben foglaltakat, ismételten megnyílik a bírósági eljárás lehetősége. Ebben rejlik az alternatív vitarendezési forma sajátossága. Nem teljesítés esetén a fogyasztónak értesítenie kell a békéltető testületet. Ekkor a testület a jogvita tényállását és a döntést nyilvánosságra hozza. Abban az esetben a nyilvánosságra hozatal kizárt abban az esetben, ha a bíróságtól hatályon kívül helyezést kértek. Hatályon kívül helyezés kérhető, ha a kötelezést tartalmazó határozat, illetve ajánlás vonatkozásában a tanács összetétele vagy eljárása nem felelt meg a jogszabályoknak, továbbá az ajánlás⁴⁵ tartalma nem felel meg a jogszabályoknak. További jogorvoslati lehetőségként áll rendelkezésre a fogyasztó részére az értelmezés⁴⁶ kérése, továbbá a végrehajtás, mely kötelezést tartalmazó határozat vonatkozásában kérhető a bíróságtól. A fentiek alapján megállapítható, hogy a klasszikusnak számító fellebbezésre nincs lehetősége jelen eljárásban, mely azzal is indokolható, hogy nincs fellebbviteli szerve a testületnek.

5. A mediáció jelentősége

⁴² <http://panaszrendezes.hu/wp-content/uploads/2022/03/PMBT-2021.%C3%A9vi-besz%C3%A1mol%C3%B3-%C3%B6sszefoglal%C3%B3.pdf> (2023.09.25.)

⁴³ http://panaszrendezes.hu/wp-content/uploads/2021/05/2020-.-%C3%A9vi-besz%C3%A1mol%C3%B3-ITM_HONLAPRA.pdf (2023.09.25.)

⁴⁴ Fogytv.36.§

⁴⁵ Fogytv.35.§

⁴⁶ <https://www.magyarrefk.hu/hu/hasznos-tudnivalok/jogvitak-rendezese/alternativ-vitarendezes-bekeltetes/altalanos-bekelteto-testuleti-eljaras.html> (2022.03.14.)

A jogkereső állampolgárok számára az egyik legismertebb alternatív vitarendezési módszer a mediáció,⁴⁷ mert a gyűjtőfogalmat azonosítják a bírósági eljárás alternatívájával annak ellenére, hogy a tanulmány más részeiben említett egyéb formák is rendelkezésre állnak. A mediáció latin eredetű szó, mely konfliktust feloldó közvetítést⁴⁸ jelent. A mediációra is jellemző az alternatív vitarendezési módok mindegyikére jellemző önkéntesség, függetlenség, gyorsaság, közös metszett elérésére törekvés. Amennyiben definiálni akarjuk a mediációt, akkor sokféle meghatározással találkozhatunk, azonban mindegyikben közös, hogy célja olyan helyzet kialakítása, melyben a felek képessé válnak a közöttük lévő konfliktus rendezésére akként, hogy mindenki számára elfogadható megoldás jön létre, egy harmadik fél bevonásával. Sok esetben a mediáció igénybevételére a konfliktus azon pontján kerül sor, amikor a felek már nem képesek kommunikálni egymással vagy nem a megoldásra, hanem a sérelmek kimutatására törekednek, ezzel mélyítve a nézeteltéréseket. A mediáció képes megbirkózni ezzel az érzelmi állapottal és megvalósítja a kulturált vitarendezést a jelenre fókuszálással a jövőre tekintve.⁴⁹

Látható, hogy a mediációs eljárás az érzelmekre, személyiség típusokra igyekszik hatni és lassan lavírozva, azokat összehangolva közelíti az álláspontokat. A mediátor számtalan technikát⁵⁰ alkalmaz az eljárás egésze alatt,⁵¹ ezáltal a feleket tereli, a közöttük lévő feszültséget csökkenti. A technikákat csoportosíthatjuk különféle szempontok szerint, így általános és speciális kommunikációs technikák, mint például facilitív technika. Az általános körébe tartozik a kérdezőtechnika, az ügynevezett semlegesbe fordítás, a hallgatás, érdeklődés. Speciális technikának tekinthető a különtárgyalás, ventilálás, facilitív, tükrözés, ötletroham. Ezek közül kiemelendő a facilitív módszer, mely során a mediátor összefoglalásokat készít, azaz a felek által elmondottakat összegzi, így terelve őket a probléma valós kereteinek meghatározására. Előfordulnak olyan konfliktusok, amikor a felek nem képesek egymás jelenlétében tartózkodni és az nem is szolgálja az eljárás sikerét. Ezekben az esetekben külön kerülnek meghallgatásra és az elhangzott információkat, álláspontokat a közvetítő adja át a másik fél számára, így haladva a cél felé. A különféle technikák alkalmazását az is befolyásolja, hogy milyen mediáció szükséges, hiszen több

---

⁴⁷ DOBÁNÉ Madarász Arabella, i.m., 14-19.

⁴⁸ BARNÁNÉ Muczer Erzsébet, i.m., 5.

⁴⁹ BADICS Judit, *Bíróság vagy egyezség? Vizsgálódások a mediáció tárgykörében*, Büntetőjogi tanulmányok, 2015/16. 16. sz., 165-186.

⁵⁰

⁵¹ BADICS Judit, i.m., 165-186.

típusát különböztetjük meg,⁵² így a segítőt és a kiértékelőt. A segítő a felek kommunikációját segíti elő, míg a kiértékelő irányt mutat a cél eléréshez.

Látható, hogy a mediátornak⁵³ nem elsősorban jogi tudásra, sokkal inkább pszichológiai elemek alkalmazására van szüksége, hiszen az eljárás során nem a merev eljárásjogi szabályokat kell érvényesíteni, szemben a bírósági eljárással, hanem a mediátor szó magyar jelentésének megfelelően közvetítenie kell a felek álláspontjait akként, hogy a véleményeket meg kell szabadítani a feszültségből eredő információktól és kizárólag a megoldáshoz vezetőket kell áramoltatni.⁵⁴ Nagyon fontos, hogy személyes meggyőződésére nem hallgathat, mert a pártatlanság mentén kell törekednie a bírósági eljárás elkerülését jelentő egyezség létrehozására. Ezen feladat ellátását végző szakemberekről az igazságügyért felelős miniszter közvetítői névjegyzéket⁵⁵ vezet, mely közhiteles és nyilvános. Azt a természetes vagy jogi személyt lehet felvenni,⁵⁶ aki felsőfokú végzettséggel rendelkezik, elvégezte a közvetítői szakmai képzést és legalább 5 éves szakmai gyakorlattal rendelkezik, továbbá büntetlen előéletű és nem áll foglalkozástól eltiltás hatálya alatt. A névjegyzék⁵⁷ tartalmazza például a természetes személy adatait, a szakmai gyakorlat időtartamát, míg jogi személy esetében a közvetítést végző alkalmazottak adatait. A fent nevezett pártatlanságot, függetlenséget számtalan garanciális elem biztosítja, melyek köréből kiemelhetőek az összeférhetetlenségi szabályok.⁵⁸ Nem járhat el közvetítőként, aki valamelyik felet képviseli vagy 5 éven belül képviselte, szakértő volt, a felek hozzátartozója, a féllel munkaviszonyban álló személy, egyéb érdekelt, vagy aki elfogultnak vallja magát. További garanciális elemnek tekinthető, a titoktartási és adatszolgáltatási kötelezettség.⁵⁹ Az adatszolgáltatási kötelezettség abban nyilvánul meg,⁶⁰ hogy a személyes adataiban bekövetkezett változásokat 15 napon belül köteles bejelenteni az illetékes miniszternek, továbbá minden év január 31. napjáig, az adott évben végzett közvetítői eljárások jellegét, eredményességét jelentenie kell és 10 évig köteles őrizni az iratokat. A közvetítői eljárás során nem csak a pártatlanságot kell biztosítani a mediátornak, hanem titoktartási kötelezettsége is van az eljárás egészét érintően, ami az eljárás befejezését követően is fennáll. A közvetítőt terhelő szabályok betartását az illetékes

⁵² BADICS Judit, i.m., 165-186.

⁵³ BADICS Judit, i.m., 165-186.

⁵⁴ BARNÁNÉ Muczer Erzsébet, i.m.,5.

⁵⁵ Ktv. 4.§

⁵⁶ Ktv. 5.§

⁵⁷ Ktv. 6.§

⁵⁸ Ktv. 25.§

⁵⁹ Ktv. 26.§

⁶⁰ Ktv. 12/A.§, 13.§, 14.§, 15.§, 16.§

miniszter rendszeresen ellenőri⁶¹ hivatalból vagy bejelentés alapján. Az ellenőrzés eredményeképpen a közvetítő névjegyzékből történő törlésére is sor kerülhet, amennyiben megállapításra kerül, hogy kötelezettségszegés történt és az nem kerül megszüntetésre vagy megismétlődik.

Az eljárás célja,⁶² a fentebb említetteknek megfelelően, hogy a felek olyan megoldást találjanak konfliktusuk feloldására, amely mindenki számára elfogadható. Ennek érdekében,⁶³ felszínre kell hozni, az igényeket, nézeteltéréseket és azokat eljárási keretek mentén kell megfogalmazni és tisztázni. A mediációs eljárás alapvetően különbözik egy bírósági eljárástól, hiszen nem jogok és kötelezettségek mentén halad az eljárás, nem pernyertesről és vesztesről beszélhetünk. A siker érdekében azonban vannak keretek, azaz jogok és kötelezettségek jellemzik az eljárást, melyeket inkább viselkedési normáknak nevezhetünk. Ilyennek tekinthető a másik fél meghallgatása, javaslattétel megfontolása. A mediációs eljárást⁶⁴ jellemző elvárások szolgálják az alternatív vitarendezés sikerét és egyben a bírósági eljáráshoz képest jelentkező pozitívumait. Ilyen pozitívum a bíróságok tehermentesítése, a felek érdekeinek megjelenítése, elégedettségének elérése a win - win helyzet kialakításával, nem kötelező⁶⁵ a feleknek részt venniük, a felek választják ki a közvetítő személyét, továbbá olcsóbb és gyorsabb.

Magyarországon a mediációs eljárást közvetítői eljárásnak nevezzük, melynek jogszabályi kereteit a közvetítői tevékenységről⁶⁶ szóló 2002. évi LV. törvény⁶⁷ (továbbiakban: Ktv.) határozza meg. A törvény alapján a közvetítői eljárás célja, hogy a természetes személyek személyi és vagyoni jogaival kapcsolatban felmerült polgári és közigazgatási jogviták rendezését, melyekben a felek rendelkezési jogát törvény nem korlátozza, segítse rendezni. Ezen tág meghatározást a jogszabály a következő szakaszban egyből korlátozza is, mert meghatároz kizárt esetköröket is. Ez alapján nem lehet igénybe venni például, ha korábban sor került közvetítői, békéltető testületi, gondnoksági és származási perekben történő alkalmazására, a szülői felügyelet gyakorlásának rendezése iránt indított per kivételével a

---

⁶¹ Ktv. 17.§, 18.§, 19.§

⁶² BARNÁNÉ Muczer Erzsébet, i.m., 5.

⁶³ BADICS Judit, i.m., 165-186.

⁶⁴ BADICS Judit, i.m., 165-186.

⁶⁵ BADICS Judit, i.m., 165-186.

⁶⁶ NAGY Adrienn, *A jogi konfliktusok rendezésének lehetséges útjai az eljárásjogi reformok tükrében – polgári per vagy mediáció?* Miskolci Jogi Szemle, 2018/13., 2/1. sz. 50-64.

⁶⁷ Ktv. 1§

szülői felügyelettel kapcsolatos perekben, egyes személyiségi jogok érvényesítése iránt indított perekben, a jegyző birtokvédelmi ügyben hozott határozatának megváltoztatása iránt indított perekben és a végrehajtási perekben. A tanulmány fentebb már foglalkozott azzal a problémával, hogy a mediációs eljárás konkrét meghatározása nem egyértelmű, mert több fogalom is létezik rá, azonban a Ktv. egyértelmű definíciót nyújt. Ez alapján a közvetítés⁶⁸ olyan per előtti, bírósági, hatósági eljárás befejezését elősegítő vitarendező eljárás, amelynek célja a felek kölcsönös megegyezése alapján harmadik személy bevonásának segítségével írásbeli megállapodás létrehozása. A fent nevezett mediációs technikákat a magyar jogrendszer is meghonosította, sőt azokat kiterjesztette az online világ elvárásainak megfelelően.⁶⁹

A közvetítői eljárásnak két formáját különböztethetjük meg, így a választott és a kötelező közvetítést. Jelen fejezetben a választott közvetítői eljárást⁷⁰ mutatom be, melyet piaci alapú közvetítésnek nevezünk. A közvetítői eljárás⁷¹ indulhat az egyik fél kérelmére, melyhez szükséges a másik fél hozzájárulása, illetve közös kérelemre. Az alternatív jelleg magában hordozza, hogy a felek maguk jelölhetik ki a közvetítői személyét azáltal, hogy a közvetítői névjegyzékben szereplő mediátort felkérlik az eljárás lefolytatására, a közöttük feszülő konfliktus feloldására. A közvetítő a felkérésre 8 napon belül reagál, azaz nyilatkozatot tesz arra vonatkozóan, hogy elfogadja-e a közvetítéssel járó feladatokat. Amennyiben vállalja az eljárást,⁷² elfogadó nyilatkozatot tesz, mellyel egyidejűleg tájékoztatja a feleket a közvetítői megbeszélés időpontjáról, annak helyéről. Az eljárás ülésekből áll, mely során elkülöníthető a bevezető, megszakítás nélküli idő, eszmecsere és a megállapodás írásba foglalásának szakasza. A közvetítőnek folyamatosan alkalmaznia kell a mediációs technikákat és törekedni kell a közös álláspont kialakítására. A felek az első ülésen tájékoztatást kapnak az eljárási keretekről, így a másik fél meghallgatásának követelményéről, az együttműködési hajlandóság betartásáról, a költségek viseléséről, a pártatlanság biztosításáról stb. A tájékoztatást követően a felek nyilatkozatban vállalják, hogy részt kívánnak venni az eljárásban. Fontos megemlíteni, hogy a bírósági eljárástól számtalan ponton különböző közvetítői eljárás, a szakértő alkalmazásában hasonlóságot mutat. Amennyiben a felek

---

⁶⁸ Ktv. 2.§

⁶⁹ Ktv. 32.§

⁷⁰ Ktv. 23.§, 24.§

⁷¹ BARNÁNE Muczer Erzsébet, i.m., 5.

⁷² Ktv. 28.§, 29.§, 30.§, 31.§

vállalják, szakértőt vehetnek igénybe⁷³ azzal, hogy ők maguk választhatják ki annak személyét. Ez jelentős szabadságot jelent a polgári eljárásjogban alkalmazott szabályozáshoz képest. Egyebekben a szakértőre a polgári eljárásjogban meghatározott szabályok vonatkoznak. Kiemelt jelentőséggel bír, hogy az eljárás mikor tekinthető befejezettnek. Alapvetően akkor ér véget, ha a felek egyezsége jutnak, vagy akként döntenek, hogy nem kívánják tovább folytatni az eljárást. Amennyiben kialakul közöttük közös álláspont, akkor érkezünk meg a következő állomáshoz, annak írásba foglalásához, azaz a megállapodás elkészítéséhez.⁷⁴ A közvetítő foglalja írásba és adja át a feleknek. Meg kell említeni a közvetítői eljárás szempontjából sikertelenséget igazoló, ugyanakkor az alternatív vitarendezés előnyeként is könyvelhető lehetőséget, mely szerint a felek a létrejött megállapodástól függetlenül is fordulhatnak bírósághoz. Ez indokolja az utánkövetés szakaszát, mely során felszínre kerül, hogy valóban sikeres megállapodás jött-e létre. Megállapítható, hogy napjainkban egyre népszerűbbnek tekinthető az utánkövetés igénybe vétele is, hiszen a felek egy sikeres közvetítői eljárást követően értékelik az eredményeket és azok megőrzésére törekednek.

A közvetítői eljárás másik formája a kötelező közvetítés, melyet bírósági közvetítésnek is nevezünk. Ennek bemutatásával, alkalmazásának előnyeivel és kritikájával a soron következő fejezetben foglalkozom.

6. A bírósági közvetítés eljárási szabályainak jelentősége

Az előző fejezetben bemutatásra került a közvetítői eljárás „piaci alapú” formája.⁷⁵ A megkülönböztetés alapját több szempont mentén is meghatározhatjuk. Alapvető különbség, hogy közvetítői eljárásra a bírósági eljárást megelőzően kerül sor, míg a bírósági közvetítés peres eljárás létét feltételezi, így egy speciális nemperes eljárásnak tekinthető.⁷⁶ További elhatárolás szempont, hogy a közvetítői eljárás igénybevétele teljes mértékben önkéntes alapú, míg a bírósági közvetítés a peres eljárás során megjelenhet lehetőségként, illetve

---

⁷³ Ktv. 33.§

⁷⁴ Ktv. 35.§, 36.§, 37.§, 38.§

⁷⁵ KAZSAMÉR Katalin Enikő, *A konszenzuson alapuló vitarendezés jelentősége a polgári eljárásjogban*, Debreceni Egyetem Állam-és Jogtudományi Kar, Alternatív vitarendezés, közvetítői szakjogász képzés, 2023.

⁷⁶ PERLAKI Adrienn - BENKOVICSNÉ Varga Erika, *A mediációtól a közvetítésre kötelezésig. A kötelező közvetítés bírósági gyakorlata*, Alternatív Konfliktuskezelési és Vitarendezési Európai Szemle, 2018/2., 1. sz., 68-84.

kötelező elemként⁷⁷ egyaránt. A bírósági közvetítés⁷⁸ már a Polgári Perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvényben (továbbiakban: rPp.) is megjelent, azonban kötelező esetkörök kizárólag a keresetlevél benyújtását megelőző időszakra kerültek meghatározásra. Ezzel szemben a Polgári Perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (továbbiakban: Pp.) már különválasztotta az eljárást megelőző közvetítői eljárás lehetőségeit és a per során igénybe vett bírósági közvetítés eseteit. A bírósági közvetítéssel⁷⁹ alapvetően a családjogi vitákban, szerződéses és szerzően kívüli jogvitákban, a gazdálkodó szervezetek egymás közötti vitáiban, továbbá a munkaügyi vitákban és a közigazgatási perekben jellemző. Kifejezetten sikeresnek mondható a szülői felügyeleti jog rendezése iránti perekben.

Év	Közvetítő eljárás eredményessége ⁸⁰		
	Összes lefolytatott	Önkéntesen kezdeményezett	Bírói kötelezés
2014	656	510	146
2015	1099	743	356
2016	919	609	310
2017	549	365	184

Forrás: <https://szakcikkadatbazis.hu/doc/1168413> (2023.09.24.)

A statisztikai adatok alapján jól látható, hogy a bírósági közvetítés, annak megjelenése óta folyamatosan jelen van a jogkereső állampolgárok életében. Külön kiemelést érdemel, hogy jelentős az állampolgárok által önként kezdeményezett eljárások száma.

A bírósági közvetítés⁸¹ alapvetően olyan konfliktuskezelő módszer, mely során a már egymással perben álló felek egy oldottabb, kötetlenebb szabályrendszerben próbálják meg rendezni a közöttük lévő, jogvita alapját képező konfliktust. A közvetítői eljárásra jellemző módon, harmadik személy,⁸² azaz bírósági közvetítő bevonásával történik az eljárás. Az alternatív vitarendezés fentebb felsorolt pozitívumai a bírósági közvetítés során is jelen vannak,⁸³ azaz képes a felek közötti érzelmi töltetet csillapítani, ezáltal a jövőre nézve

⁷⁷ Ktv. 38/C.§, 38/D.§

⁷⁸ DOBÁNÉ Madarász Arabella, i.m., 14-19.

⁷⁹ <https://birosag.hu/ugyfeleknek/birosagi-kozvetites/tajekoztato-az-eljarasrol/ugyfeleknek/polgari-ugyben> (2023.03.17.)

⁸⁰ <https://szakcikkadatbazis.hu/doc/1168413> (2023.09.24.)

⁸¹ <https://birosag.hu/ugyfeleknek/birosagi-kozvetites/tajekoztato-az-eljarasrol/ugyfeleknek/polgari-ugyben> (2023.03.17.)

⁸² DOBÁNÉ Madarász Arabella, i.m., 14-19.

⁸³ PERLAKI Adrienn - BENKOVICSNÉ Varga Erika, i.m., 68-84.

működőképes együttműködési formát létrehozni.⁸⁴ Az eljárás előnyeinek hangsúlyozása nélkülözhetetlen az állampolgárok számára azon esetekben, amikor gondolkodnak bírósági eljárás megindításán. A cél az, hogy egyfajta lehetőségként tekintsenek akár a piaci alapú közvetítői eljárás, akár a bírósági közvetítés igénybevételére.⁸⁵ Az intézmény ismertségének gátja, hogy az emberek olyan társadalmi közegben mozognak, ahol többségében azt a nézetet vallják, hogy egy igazság létezik, melynek kimondására kizárólag a bíró jogosult. Ez alapvetően így van, azonban a kulturális tényezőknek azon a szinten kellene változni, hogy nem kell bírónak, egy peres eljárás keretében döntést hoznia, amennyiben képesek konfliktusaik megoldására együttesen. A kezdeményezés egyszerűsítését szolgálja, hogy a felek számára elérhetőek előre elkészített nyomtatványok, illetve kérvényezhető önállóan megírt kérelem formájában is az eljárás, mely kérelem⁸⁶ a bírósági közvetítési feladatokat ellátó bíróságnál terjeszthető elő. Ez alapján kizárólag egy feltétele van az eljárásnak,⁸⁷ hogy az adott bíróságon bírósági közvetítő működjön. A felek rövid határidőn belül, 8 napon belül tájékoztatást kapnak a bírósági közvetítő személyéről és az első megbeszélés időpontjáról.

Bírósági közvetítést⁸⁸ 2014. március 15. napjától kezdődően közvetítőként kijelölt bírók, bírósági titkárok és nyugalmazott bírák is végezhetnek. 2012 őszétől 12 nyugalmazott bíró kezdett el közvetítői feladatokat végezni⁸⁹ azzal, hogy 2013 nyarától többségük befejezte a tevékenységet. A bírósági közvetítő személyére a törvényszék elnöke tesz javaslatot az OBH elnökének címezve, míg a kijelölés az OBH elnöke által történik. A jelöltnek el kell végezni az Országos Bírósági Hivatal által szervezett 60 órás közvetítő képzését. Ennek indoka, hogy az eljárás során olyan technikákat kell alkalmaznia,⁹⁰ mely meghatározhatja az eljárás sikerességét. 2013-2017 év végéig mintegy 380 bírósági titkár és bíró szerzett tanúsítványt és összesen 70 bíróságon került kialakításra közvetítői eljárás végzésére és az iratok elzárására alkalmas helyiség. Az első ülésen tisztázni kell, hogy a felek milyen céllal veszik igénybe a bírósági közvetítést, biztosítani kell a feleket a pártatlanságról, a titoktartásról, tájékoztatni kell őket az eljárási szabályokról, költségekről. Hangsúlyozni szükséges, hogy a bírósági közvetítés a peres eljárás mintegy részeként jelenik meg, a közvetítő nem a bíró szerepét tölti

---

⁸⁴ <https://birosag.hu/ugyfeleknek/birosagi-kozvetites/tajekoztato-az-eljarasrol/ugyfeleknek/polgari-ugyben> (2023.03.17.)

⁸⁵ <https://birosag.hu/ugyfeleknek/birosagi-kozvetites/tajekoztato-az-eljarasrol/ugyfeleknek/polgari-ugyben> (2023.03.17.)

⁸⁶ Ktv. 38/A.§

⁸⁷ Ktv. 38/B.§

⁸⁸ PERLAKI Adrienn - BENKOVICSNÉ Varga Erika, i.m., 68-84.

⁸⁹ TOLNAI Kata, *A bírósági közvetítés eredményei: ami a számok mögött van*, Miskolci Jogi Szemle, 2018/1., 44-51.

⁹⁰ DOBÁNÉ Madarász Arabella, i.m., 14-19.

be, sokkal inkább egy partner, aki a megoldáshoz történő eljutásban szándékozik segíteni a feleket. Ehhez mindenképpen szükséges egy bizalmon nyugvó rendszer kiépítése, melynek alapja, hogy a bírósági közvetítő nem vehet részt a peres eljárásban. A bizalom kiépítését segíti elő, hogy az eljárásról nem készül jegyzőkönyv, így az elhangzottak „titokban” maradnak.⁹¹

Jelen fejezetet alapvetően akként építem fel, hogy meg kell különböztetni a perindítás előtti és a perindítás alatti közvetítői eljárást. Első lépésben a perindítás előtti szakasz bemutatására vállalkozik a tanulmány. Alapvetően a perindítás előtt az egyezségi kísérlet intézménye nyújt alternatívát a feleknek, melynek két formáját lehet elhatárolni, így a közvetítői eljárás nélküli⁹² és a közvetítői eljáráshoz kapcsolódó egyezségi kísérletet. Vannak olyan élethelyzetek,⁹³ amikor a felek közötti konfliktus még nem mérgesedett el annyira, hogy ne tudnának egymással beszélni, azaz nincs szükség a közöttük lévő jogvita megoldásához harmadik személy igénybevételére. Amennyiben a felek sikeresen egyezsége jutnak, akkor közösen is kérelmezhetik azzal, hogy a kérelemnek tartalmaznia kell a jogvita lényeges ismérveit és az egyezséget tartalmazó megállapodást vagy az egyezés tervezetét. Ekkor a bíró a felek idézése mellett jóváhagyja az egyezséget, amennyiben az a jogszabályoknak megfelel. Ekkor még lehetőség van a megállapodás hangolására, annak finomítására. A bíró által jóváhagyott egyezés ítélet hatályú, azaz végrehajtható. Ez nagyon fontos más alternatív vitarendezési módszerek eredményeképpen létrejövő egyezségekhez képest. Költséghatékonysági szempontok miatt fontos kiemelni, hogy az eljáráshoz nem szükséges jogi képviselő, továbbá kedvező illetékviselési szabályok vonatkoznak rá, hiszen az eljárás során a pertárgy érték 1 %-át kell megfizetni, de maximum 15.000,-Ft-ot.

Az egyezségi kísérlet fent vázolt menete tovább cizellálható⁹⁴ akként, hogy megkülönböztethetünk közvetítői eljáráshoz kapcsolódó egyezségi kísérletet, mely során a felek között a pert megelőzően közvetítői eljárás volt folyamatban, melynek eredményeképpen megállapodás született. Ezt követően kéri a bíróságtól annak jóváhagyását, mely szintén ítélet hatályú válik és végrehajtható lesz. Ez a közvetítői eljárás az

---

⁹¹ DOBÁNÉ Madarász Arabella, i.m., 14-19.

⁹² NAGY Adrienn, *A jogi konfliktusok rendezésének lehetséges útjai az eljárásjogi reformok tükrében – polgári per vagy mediáció?* Miskolci Jogi Szemle, 2018/13., 2/1. sz., 50-64.

⁹³ <https://birosag.hu/ugyfeleknek/birosagi-kozvetites/tajkoztato-az-eljarasrol/ugyfeleknek/polgari-ugyben> (2023.03.17.)

⁹⁴ NAGY Adrienn, i.m., 50-64.

ügynevezett piaci alapú közvetítést jelenti, figyelemmel arra, hogy ebben a szakaszban nincs is lehetőség bírósági közvetítésre, hiszen még nincs folyamatban peres eljárás.⁹⁵

A perindítással megnyílik a lehetőség a bírósági közvetítés igénybevételére. Sok esetben azonban ekkor bár igénybe lehetne venni, a felek elmérgesedett helyzetükre figyelemmel nem akarják, ezért a bíró számára a Pp. meghatároz olyan esetköröket, amikor kötelessége, illetve lehetősége a bírósági közvetítés elrendelése, illetve kötelező tájékoztatási kötelezettség van a bírósági közvetítés igénybevételének lehetőségére vonatkozóan. A jogalkotó ezzel alapvetően azt a célt tűzte ki maga elé, hogy a pertartam csökkenjen.⁹⁶ A kötelező közvetítés több ponton is dilemmákat okozhat, hiszen ha arra gondolunk, hogy az alternatív vitarendezés egyik kiemelkedő pozitív tulajdonsága, hogy önkéntességen alapul, akkor visszás helyzetet teremt, hogy vannak olyan esetek, amikor kötelező⁹⁷ igénybe venni. A bíró számára az elrendelés lehetősége mérlegelésen múlik, melyhez a bíró részéről rendkívül nagyfokú emberismeret, tapasztalat szükséges. Ezen esetekben a bírón múlik annak megítélése, hogy a felek közötti vita megoldását elősegíti-e a közvetítői eljárásra utalás vagy az eleve eredménytelen. Kötelező közvetítés elrendelése esetén a bíró két hónapra felfüggeszti a peres eljárást.⁹⁸

Ezt követően a feleknek⁹⁹ a kötelező közvetítés elrendelését tartalmazó végzés kézhezvételétől számított 15 napon belül fel kell venni a kapcsolatot a bírósági közvetítővel. Csatolniuk kell a közvetítő felkérésére vonatkozó kérelmet, az elrendeléséről szóló végzést és határozott kérelmet a közvetítői eljárás lefolytatására. A bírósági közvetítő a felkérést köteles elfogadni, amennyiben alávetési nyilatkozatot tett. Ezt követően fel kell vennie a kapcsolatot a felekkel és az első megbeszélés időpontjaként olyan alkalmat kell megjelölni, amelyik mindegyik fél számára alkalmas. Ezzel a jogalkotónak az a célja, hogy elősegítse az eljárás sikerét, továbbá igazodjon a pártatlanság érdekében mindegyik félhez.¹⁰⁰ A felek közvetítői eljárásra kötelezése során nem elvárás, hogy megállapodás jöjjön létre, az csupán sikernek könyvelhető el. Már az is teljesítést jelent, ha a felek a bírósági közvetítésen megjelennek, meghallgatják

---

⁹⁵ GYENGÉNÉ Nagy Márta, A bírósági közvetítés fejlődésének lehetőségei Magyarországon, Családi jog, 2014/12., 4. sz., 1-6.

⁹⁶ GYENGÉNÉ Nagy Márta, i.m., 1-6.

⁹⁷ <https://birosag.hu/ugyfeleknek/birosagi-kozvetites/tajekoztato-az-eljarasrol/ugyfeleknek/polgari-ugyben> (2023.03.17.)

⁹⁸ Pp. 124.§

⁹⁹ Ktv. 38/E.§, 38/F.§

¹⁰⁰ <https://birosag.hu/ugyfeleknek/birosagi-kozvetites/tajekoztato-az-eljarasrol/ugyfeleknek/polgari-ugyben> (2023.03.17.)

az eljárás előnyeiről, szabályairól és menetéről szóló tájékoztatást. Az eljárás ülésekből áll.¹⁰¹ Az első ülésen kerül sor a részvételt alátámasztó igazolás kiállítására. Amennyiben a felek úgy döntenek, hogy részt vesznek az eljáráson, akkor nyilatkozatot írnak alá. A legtöbb esetben nem hiába kerül sor közvetítői eljárásra, hiszen a felek közötti konfliktus olyan szinten elmélyült, hogy annak rendezését célszerű megpróbálni egy kötelelen eljárás keretében. Ebből adódik, hogy sok esetben több ülésre¹⁰² kerül sor. Ezen ülések alkalmával a tanulmány korábbi fejezeteiben kifejtett mediációs technikák, módszerek kerülnek alkalmazásra.¹⁰³ A technikák azt a cél szolgálják, hogy az érdekkülönbségek hangsúlyosabban felszínre kerülhessenek ahhoz képest, amit a merevebb eljárásjog enged. A bírósági közvetítő szerepe elhanyagolhatatlan az ülések alkalmával, hiszen rajta múlik, hogy sikeres kommunikáció alakuljon ki a felek között, hogy át tudja lendülni a holtponthoz. Amennyiben a felek úgy döntenek, hogy nem kívánják igénybe venni az eljárást, akkor azt azonnal befejezettnek kell tekinteni. Ebben az esetben a peres eljárás folytatására kerül sor azzal, hogy a feleknek közösen vagy egyik félnek csatolni kell a bíróság részére a közvetítőtől kapott igazolást.¹⁰⁴ Ezzel kerül sor annak bizonyítására, hogy bár a megbeszélésen részt vett, de a folytatást nem kéri, vagy 2 hónapra elrendelt felfüggesztés eredménytelenül telt el, azaz nem került sor megállapodás létrehozására. Abban az esetben, ha eredmény várható az eljárástól, akkor kérhető annak hosszabbítása is. Amennyiben a bírósági közvetítés során megállapodás jön létre, melyet a bíró a peres eljárásban, amennyiben megfelel a jogszabályoknak jóváhagy, akkor annak megfelelően fog alakulni adott esetben egy szülői felügyelet vonatkozásában a felek élete. Ennek megállapítására, hogy valóban sikeres-e a bírósági közvetítés során született megállapodás, utánkövetési rendszer alakult ki. Ezt az eljárást önálló szakaszának is nevezhetjük. A közvetítő felekkel történő találkozója alapján véleményüket kéri a megállapodás mindennapi életben történő használhatóságáról, tájékoztatja őket annak újbóli szabályozásának lehetőségéről. Az utánkövetés rendszere napjainkban nem honosodott még meg, hiszen a felek sok esetben úgy gondolják, hogy a jelenben nem működő megállapodás a jövőben sem vezethetett működőképes álláspontok létrehozására, így azt az eljárás eredménytelenségével asszociálják. Ennek orvoslása ugyancsak a társadalmi felfogás fejlődésével egyidejűleg tud megvalósulni.

---

¹⁰¹ DOBÁNÉ Madarász Arabella, i.m., 14-19.

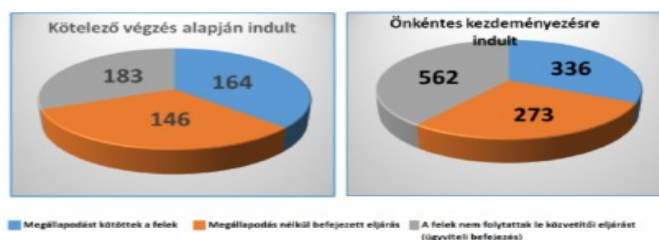
¹⁰² <https://birosag.hu/ugyfeleknek/birosagi-kozvetites/tajekoztato-az-eljarasrol/ugyfeleknek/polgari-ugyben> (2023.03.17.)

¹⁰³ DOBÁNÉ Madarász Arabella, i.m., 14-19.

¹⁰⁴ Ktv. 38/G.§, 38/H.§

Bírósági közvetítói ügyek befejezése 2016.

Forrás: <https://szakcikkadatbazis.hu/doc/1168413> (2023.09.24.)

A 2016-os évben¹⁰⁵ indult bírósági közvetítói eljárások közül mintegy 500 végződött megállapodással. Ez akként aránylik, hogy jelentősen több megállapodás született az önkéntesen indult bírósági közvetítések esetén. Ennek oka abban rejlik, hogy abban az esetben, ha a felek önként vesznek részt az eljáráson, akkor nagyobb hajlandóságot is mutatnak az együttműködésben. Megállapítható azonban, hogy a kötelezés alapján indult eljárásban is jelentős esetszám zárult egyezségkötéssel, összesen 164.

7. Az alternatív vitarendezés a büntetőjogban

Az alternatív vitarendezési eljárás célja valamennyi jogterületen azonos.¹⁰⁶ A büntetőjogban a közvetítói eljárásra lehet úgy tekinteni, mint helyreállító igazságszolgáltatásra. Fontos azonban megjegyezni, hogy a büntetőjogon belül sem alkalmazható minden esetben, így például a magánvádas eljárásban,¹⁰⁷ míg a pótmagánvádas¹⁰⁸ eljárásban csak akkor van helye, ha az ügyészség a vád képviselőjét átvette. A büntetőeljárás reális alternatívájaként¹⁰⁹ tekinthetünk az alternatív vitarendezésre, mert számtalan kedvező lehetőséget rejt magában mind a sértettnek, mind a gyanúsítottnak. Pozitív elem, hogy olcsóbb, gyorsabb és elkerülhető vagy kedvezőbb szankció érhető el vele a bíróságnál. Eredményes mediáció esetén a sértettnél egyfajta elégtétel, az elégedettség érzete alakul ki, továbbá jóvátételt, kártérítést kaphat, míg a gyanúsított megismerheti az áldozat emberi oldalát és elkerülheti a súlyosabb szankciók kiszabását. Célszerű azonban meggondolni igénybevitelét a terheltnek, mert veszéllyel is járhat számára, hiszen a megindítás feltétele a beismerés, amely abban az esetben, ha nem születik a felek között megállapodás, akár hátrányként is megjelenhet. A közvetítói eljárás sajátossága, hogy önkéntesség kell hozzá, azon való részvételre nem kényszeríthető sem a

¹⁰⁵ <https://szakcikkadatbazis.hu/doc/1168413> (2023.09.24.)

¹⁰⁶ <https://arsboni.hu/kozvetites-a-buntetoeljarasban/>

¹⁰⁷ Be. 762.§ (5)

¹⁰⁸ Be. 788.§ (4)

¹⁰⁹ <https://www.drziklai.hu/aktualitasok/kozvetitoi-eljaras-mint-a-buntetoeljaras-alternativaja> (2023.09.20.)

gyanúsított, sem a sértett. Figyelemmel a fennálló veszélyekre, így a beismerés jelentőségére és az önkéntességre, az ügyészségnek kiemelt szerepe van, az alternatív vitarendezés módszer elrendelésében és kontrollálásában egyaránt.

A büntetőügyekben alapvetően megállapítható, hogy 2011. év¹¹⁰ fontos kiinduló pontnak tekinthető a közvetítői eljárás vonatkozásában, hiszen azt megelőzően „elvétve” fordultak elő ahhoz képest, hogy 2011. évtől kezdődően emelkedés következett be. A 2011-es év jelentősége megjelenik abban a jogalkotói aktivitásban is, hogy a gyanúsított beismerő vallomásának határidejét kitolta a vádemelésig, mely a közvetítői eljárásnak kedvezett. A hivatkozott statisztikai adatokat igazolja az alább lévő táblázat is.

Forrás: <http://ugyeszeklapja.hu/?cat=23> (2023.09.24.)

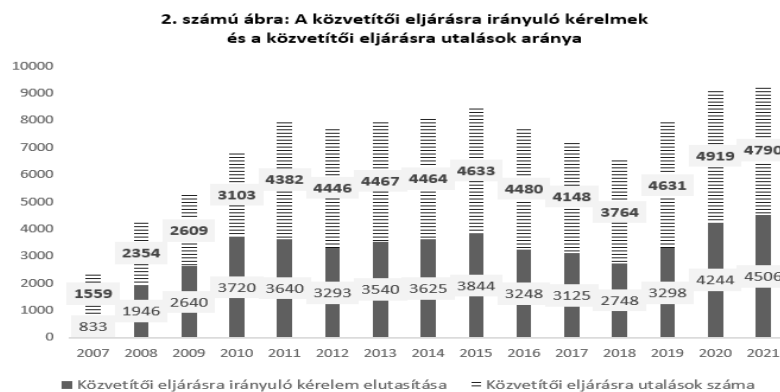
A 2013. évi C. törvény a Büntetőeljárásról (továbbiakban: Be.) közvetítői eljárásra vonatkozó szabályai az LXVI. fejezet alatt találhatóak, mely úgy definiálja a közvetítői eljárást,¹¹¹ hogy az a gyanúsított és a sértett megegyezését, a bűncselekmény következményeinek jóvátételét és a gyanúsított jövőbeni jogkövető magatartását elősegítő, a gyanúsított, illetve a sértett indítványára vagy önkéntes hozzájárulásukkal alkalmazható eljárás. A közvetítői eljárással kapcsolatban jelentős szerepe van az ügyészségnek, hiszen a közvetítői eljárásra utalásról és így a büntetőeljárás felfüggesztéséről határoz. Akkor függeszti fel az eljárást, ha a gyanúsított, illetve a sértett a közvetítői eljárás lefolytatását indítványozza, vagy ehhez hozzájárul, a gyanúsított a vádemelésig bűncselekmény elkövetését beismerte és a bűncselekmény jellegére, az elkövetés módjára és a gyanúsított személyére tekintettel a bűncselekmény következményeinek jóvátétele várható és a büntetőeljárás lefolytatása mellőzhető vagy a

¹¹⁰ <http://ugyeszeklapja.hu/?cat=23> (2023.09.24.)

¹¹¹ Be. 412.§ (1), (2), (3)

közvetítői eljárás a büntetés kiszabásának elveivel nem ellentétes. A felfüggesztésnek nem akadálya, amennyiben a gyanúsított a bűncselekménnyel okozott kárt, vagyoni hátrányt, vagy a bűncselekmény elkövetési értékét részben vagy egészben már önként megtérítette, illetve a sértett által elfogadott módon és mértékben a bűncselekménnyel okozott sérelmet jóvátette. A közvetítői eljárást megelőzően¹¹² abban az esetben, ha a gyanúsított vagy a sértett a közvetítői eljárás lefolytatását indítványozza, de az egyéb feltételek nem állnak fenn, az ügyészség az eljárás felfüggesztését megtagadja. Az ügyészség a közvetítői eljárásra utalás előtt pártfogó felügyelői vélemény¹¹³ beszerzését is elrendelheti, továbbá a gyanúsított és a sértett hozzájárulásával kapcsolatos nyilatkozatot is beszerezheti. A közvetítői eljárás indítványozására már a gyanúsítás szakaszában is lehetőség van. A közvetítői eljárás lefolytatása céljából az ügyészség az eljárást egy alkalommal, 6 hónapra függeszti fel.¹¹⁴ Az ügyészség az eljárás közvetítői eljárás céljából történő felfüggesztését vagy annak megtagadását megállapító határozatát az indítványozóval, a hozzájárulóval és az eljárás lefolytatására hatáskörrel és illetékességgel rendelkező pártfogó felügyelői szolgálattal¹¹⁵ is közli.

A kérelem alapján felfüggesztett eljárások, illetve a felfüggesztést célzó kérelmek megtagadásának arányát¹¹⁶ az alábbi táblázat mutatja, mely alapján megállapítható, hogy az elrendelés és megtagadás közel azonos számokat mutat az évek során.

Forrás: <http://ugyeszeklapja.hu/?cat=23> (2023.09.24.)

¹¹² Be. 413.§ (1), (2), (3), (4)

¹¹³ Be. 202. § (1) c) pont

¹¹⁴ Be. 414.§ (1)

¹¹⁵ Be. 414.§ (2)

¹¹⁶ <http://ugyeszeklapja.hu/?cat=23> (2023.09.24.)

Abban az esetben, ha a közvetítői eljárás során a sértett és a gyanúsított között a megállapodás¹¹⁷ létrejött, a közvetítő a megállapodást megküldi az ügyészségnek. Az ügyészség a megállapodást hatályon kívül helyezi abban az esetben, ha az a közvetítői eljárásról szóló törvénybe ütközik. Amennyiben az ügyészség 5 munkanapon belül nem rendelkezik a hatályon kívül helyezésről, úgy kell tekinteni, hogy a megállapodást nem kifogásolta. Amennyiben a megállapodásban foglalt kötelezettség az eljárás felfüggesztésének tartama alatt nem teljesíthető, az ügyészség a felfüggesztés tartamát legfeljebb 18 hónappal meghosszabbíthatja, továbbá az eljárást egy alkalommal, legfeljebb a felfüggesztés kezdő időpontjától számított 2 évig ismét felfüggesztheti.

A közvetítői eljárás speciális szabályait¹¹⁸ a büntető ügyekben alkalmazható közvetítői tevékenységről szóló 2006. évi CXXIII. törvény (továbbiakban: Bkttv.) tartalmazza azokra az esetekre, amelyekben az ügyészség a büntetőeljárást közvetítői eljárás céljából felfüggesztette. A törvény a közvetítői eljárást akként szabályozza,¹¹⁹ hogy olyan konfliktust kezelő eljárás, amelynek célja, a büntetőeljárást lefolytató nyomozó hatóságtól, illetve ügyésztől független közvetítő bevonásával, a sértett és a gyanúsított közötti konfliktus rendezésének megoldását, így a jóvátételt és a terhelt jövőbeni jogkövető magatartását magában foglaló megállapodás létrejötte. Arra kell törekedni az eljárás során, hogy megállapodás jöjjön létre a felek között.

A közvetítői eljárást¹²⁰ a Be.-ben szabályozottakhoz hasonlóan az ügyészség székhelye szerint illetékes pártfogó felügyelői szolgálat pártfogó felügyelője vagy a pártfogó felügyelői szolgálattal szerződésben álló ügyvéd folytatja le. A közvetítőnek pártatlanul, lelkiismeretesen, a szakmai követelmények szerint kell törekednie megállapodás létrehozására. A közvetítő azon adatokat jogosult megismerni, melyek feladatának ellátásához szükségesek és az ügyészség a felfüggesztéséről rendelkező határozat kézbesítésével egyidejűleg rendelkezésére bocsát. Garanciális szabályok is kapcsolódnak személyéhez, így közvetítőként nem járhat el például, aki a büntetőeljárásban gyanúsítottként, védőként, sértettként, feljelentőként, bíróként, ügyészként tanúként vett részt, valamint ezeknek a hozzátartozója, illetve akitől az ügy elfogulatlan megítélése egyéb okból nem várható.

---

¹¹⁷ Be. 415.§ (1)-(6)

¹¹⁸ 2006. évi CXXIII. törvény 1.§

¹¹⁹ Bkttv. 2.§

¹²⁰ Bkttv. 3.§, 4.§, 5.§, 5/A.

A közvetítói eljárás általános szabályait¹²¹ jellemzi, hogy csak a sértett és a gyanúsított önkéntes hozzájárulásával folytatható le és az ügyészség felfüggesztő határozatával indul.¹²² Az eljárásban a sértett és a gyanúsított egyenrangú feleknek tekinthető, az eljárás során bármikor visszavonhatják hozzájárulásukat és az egyezségnek önkéntesnek kell lenni. A büntetőügyben képviselőre adott meghatalmazás és kirendelés hatálya kiterjed a közvetítói eljárásra is, ahol az ügyvéd jogi képviselőként jár el. A cselekvőképtelen sértett a közvetítói eljárásban nem vehet részt, míg a korlátozottan cselekvőképes kiskorú vagy a cselekvőképességében részlegesen korlátozott nagykorú sértett a közvetítói eljárásban részt vehet azzal, hogy a jognyilatkozatára a polgári jog szabályai irányadóak. A sértett és a gyanúsított indítványozhatja, hogy az általa megnevezett legfeljebb két-két személy a közvetítói megbeszélésen jelen lehessen. Amennyiben az eljárás indokolja, a közvetítő bevonhat olyan személyt, aki a megállapodás létrejöttét elősegítheti. Fontos különbség a közvetítói eljárásban a büntetőeljáráshoz képest, hogy rendbíróság nem szabható ki.

A közvetítő a megbeszélés előkészítése¹²³ és annak eredményes rendezése érdekében, a felfüggesztő határozat kézhezvételétől számított 15 napon belül kitűzi¹²⁴ az első közvetítói megbeszélés időpontját. Az első közvetítói megbeszélésre történő értesítésben tájékoztatásnak kell lenni a közvetítói eljárás lényegéről, jogkövetkezményeiről, valamint jogaikról és kötelezettségeikről. A közvetítói eljárás az első közvetítói megbeszéléstől számított 3 hónapon belül be kell fejezni és a megállapodásról szóló okiratnak a büntetőeljárás felfüggesztése határidejének letelte előtt meg kell érkezni az ügyészséghez. Abban az esetben, ha a sértett vagy a gyanúsított a közvetítói megbeszélésen nem jelenik meg és azt nem igazolja, úgy kell tekinteni, mint aki a hozzájárulását visszavonta. A közvetítói megbeszélés¹²⁵ a sértett és a gyanúsított egyidejű, személyes jelenlétével folytatható le. Amennyiben a megbeszélésre a felek távollétében kerül sor, telekommunikációs eszköz útján kell biztosítani a jelenlétet azzal, hogy a megállapodás aláírásakor személyesen kell jelen lennie a sértettnek és a gyanúsított törvényes képviselőjének. A közvetítói eljárásban megállapodás¹²⁶ akkor jön létre, ha a sértett és a terhelt között a bűncselekménnyel okozott kár megtérítésében vagy a bűncselekmény káros következményeinek egyéb módon való jóvátételében azonos álláspont alakul ki. A megállapodásnak tartalmaznia kell, hogy a gyanúsított a bűncselekménnyel

---

¹²¹ Bkttv. 7.§, 8.§,

¹²² Bkttv. 6.§

¹²³ Bkttv.8/A.

¹²⁴ Bkttv. 9.§, 10.§, 10/A.

¹²⁵ Bkttv. 11.§

¹²⁶ Bkttv. 13.§

okozott kárt a büntetőeljárás felfüggesztésének tartama alatt vagy a felfüggesztés kezdő időpontjától számított 2 éven belül egy összegben, illetve részletekben fizeti meg, vagy más módon nyújt jóvátételt, továbbá az eljárás költségeit ki viseli. A megállapodásban vállalt kötelezettségek más jogát, jogos érdekét nem sérthetik, meg kell felelniük a jogszabályban foglaltaknak és nem ütközhetnek jó erkölcsbe. A közvetítő a megállapodásról okiratot állít ki, amelyet a sértett és a gyanúsított is aláír és haladéktalanul kézbesíti is a feleknek és az ügyészségnek. A közvetítői eljárás azon a napon fejeződik be,¹²⁷ amikor a gyanúsított a bűncselekménnyel okozott kárt, illetve következményeit a sértettnek a megállapodásban jóváhagyott módon megtérítette vagy jóvátette. Befejezésnek kell tekinteni, ha a közvetítő tudomást szerez arról, hogy a gyanúsított a megállapodásban foglaltakat nem teljesítette, valamelyik fél elhalálozott, hozzájárulását visszavonta vagy az első közvetítői megbeszéléstől számított 3 hónap eredménytelenül eltelt.

Amennyiben a gyanúsított a megállapodásban vállalt kötelezettségeinek teljesítését megkezdte, de a közvetítői eljárás a büntetőeljárás felfüggesztésének eredeti tartama alatt az nem fejezhető be, a közvetítő tájékoztatja az ügyészséget a befejezés várható idejéről. Ebben az esetben a felfüggesztés legfeljebb 18 hónappal meghosszabbítható, de a felfüggesztés kezdő időpontjától számított legfeljebb 2 évig tarthat. Amennyiben az eljárás eredményesen befejezésre került, a közvetítő jelentést¹²⁸ készít, amit az eljárás befejezésére alapot adó okirattal együtt megküld az ügyészségnek. Fontos megjegyezni, hogy a közvetítői eljárás során felmerült költség nem bűnügyi költség.¹²⁹

A hatályos jogszabályok különbséget tesznek a közvetítői eljárás alkalmazásának jogkövetkezményei között az elkövetett bűncselekmény büntetési tétele szerint. Abban az esetben, ha a vétség vagy 3 szabadságvesztésnél nem súlyosabban büntetendő büntett tekintetében kerül alkalmazásra a közvetítői eljárás úgy az, mint büntethetőséget megszüntető körülmény lép fel az eljárásban, ami annyit tesz, hogy a sikeres közvetítői eljárás befejeződését követően a büntetőeljárás megszüntetésre kerül. Amennyiben háromévi szabadságvesztésnél súlyosabban büntetendő, de az 5 szabadságvesztésnél nem súlyosabban büntetendő büntett esetében kerül alkalmazásra, úgy kizárólag, mint korlátlan enyhítésre alapot adó körülmény lép fel. Ez utóbbi azt eredményezi, hogy a sikeres közvetítői eljárást

---

¹²⁷ Bkttv. 15.§

¹²⁸ Bkttv. 16.§

¹²⁹ Bkttv. 17.§, 18.§

követően a büntetőeljárás folytatásra kerül, azonban a büntetés kiszabásakor a büntetési tételkeret a generális minimumra, azaz 3 hónapra csökkenthető, így a gyanúsított jóval kedvezőbb büntetéssel számolhat.

Összességében megállapítható, hogy a büntetőügyekben alkalmazott közvetítői eljárás elrendelésében¹³⁰ kiemelt szerepe van a nyomozó hatóságoknak és az ügyészségnek. Sok esetben megállapítható, hogy a közvetítői eljárás elrendelésére abban az esetben nem kerül sor, ha annak elrendelése jogalkotási korlátokba ütközik, súlyosabb bűncselekményekről van szó, a felelősségre vonás kiemelkedő jelentőségű, társadalmi kockázattal járna, továbbá olyan esetkör van, ahol kizárt a közvetítői eljárás.

A fejezetben bemutatásra került a büntetőjog területén alkalmazott alternatív vitarendezési módszer működése. Álláspontom alapján a polgári jog területéhez hasonlóan sikereket könyvelhet el azzal, hogy alapvetően más érdekek összeütközéséről van szó és más értékek sérülnek egy bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésekor, továbbá más szereplők részvételével valósul meg elrendelése és megszüntetése. Ezen a területen a közvetítés középpontjában alapvetően a sérelem sértett által elfogadott módon történő jóvátétele áll, azaz véleményem szerint nem a közös álláspont kialakítása, sokkal inkább a múlt eseményeinek reparálása a kitűzött cél.

8. Záró gondolatok

A tanulmányban sorra vettem a legnépszerűbb alternatív vitarendezési módokat azzal, hogy érintettem a valamennyi jogterületen jelen lévő, gyűjtőfogalomként használt mediáció jelentőségét, meghatározását, technikáit, eljárásának menetét, majd kitekintést tettem a polgári jogterületen jellemző békéltető testületi eljárásra, bírósági közvetítésre, illetve a közvetítői eljárás polgári vonatkozásaira, végül érintettem a büntető jogterületen történő jelenlétét.

Álláspontom alapján a közvetítés, napjaink bírósági eljárásának reális alternatívája lehet, hiszen a tanulmányban is hivatkozott statisztikai adatok is alátámasztják, hogy az állampolgárok körében elterjedt és egyre népszerűbb eljárásról van szó. Az emberek alapvetően akkor kötelezik el magukat egy új eljárás mellett és könyvelik el annak sikerét, ha megbizonyosodnak arról, hogy az valóban hasznos elemeket tartalmazhat és problémájuk megoldásában előrébb viheti őket. Ez alapján azok körében, akik a jövőre nézve sikeres megállapodásra jutnak vagy az a sértett, aki érzései alapján elégtételt kap a vele szemben

---

¹³⁰ <http://ugyeszeklapja.hu/?cat=23> (2023.09.24.)

elkövetett bűncselekmény vonatkozásában, az intézmény népszerűsítését fogja szolgálni azáltal, hogy ismét igénybe veszi, amennyiben konfliktusa alakul ki, vagy pozitív tapasztalatait fogja megosztani másokkal.

A bírósági közvetítés, lassan 10 éves intézménynek mondható, mely idő alatt számtalan eredmény eléréséről beszélhetünk. Egyrészt kialakították eljárásrendjét, másrészt biztosításra kerültek annak szervezeti és személyi feltételei. A jogalkotó működését tartalommal töltötte fel, amikor az új Pp.-ben előírásként határozta meg a bírósági közvetítés elrendelésének kötelező eseteit, a bíró tájékoztatási kötelezettségét, továbbá azon eseteket, amikor a bíró mérlegelésén múlik a felek közvetítésre utalása. Szintén az új Pp. nagy újtásának tekinthető az egyezségi kísérletre idézés intézménye, melynek van közvetítői eljáráshoz kötött formája, továbbá anélküli esete. Ez is jól mutatja, hogy a jogalkotó felmérte a nemzetközi szinten is sikereket elért mediáció jelentőségét és arra reflektált a jogszabályi környezet megteremtésekor.

A tanulmány kitért a nemzetközi környezet bemutatására is annyiban, hogy visszavezethető legyen eredete, népszerűsége, illetve annak mérése, hogy mennyiben feleltethető meg a hazai szabályozás a nemzetközi elvárásoknak, különös tekintettel az Európai Unió által támasztott kihívásokra. Összességében megállapítható, hogy míg a nyugat jelentősen előre jár és már az oktatásban is megjeleníti az alternatív vitarendezéshez szükséges képességek fontosságát, addig az Európai Unió a kontinensre jellemző kultúra és gondolkodás keretei mentén haladva ér el jelentős előrelépéseket akként, hogy általános zsinórmértékeket határoz meg. A nemzetközi mintákból a pozitívumok és negatívumok egyaránt hasznosíthatók. Míg az egyiket meghonosítani célszerű a jogrendszerben, addig a másiból tanulni lehet, és annak elkerülését kell célként kitűzni.

Az alternatív vitarendezési formák közül azokat vettem sorra, melyek napjainkban a legdominánsabbaknak tekinthetőek. Kiemelt státuszukat álláspontom alapján egyrészt annak köszönhetik, hogy kiforrott jogszabályi környezetük alakult ki, másrészt olyan sikereket tudnak felmutatni, melyek alapján elterjedt alkalmazásuk az állampolgárok körében. A vonatkozó helyeken statisztikai adatokkal támasztottam alá népszerűségüket. Ezen adatokból megállapítható azonban az is, hogy az alternatív vitarendezési módszerek igénybe vétele sok esetben évenkénti ingadozást mutat. Ez a folyamatosan változó élethelyzetekkel, illetve az eljárásjogi törvényekben bekövetkezett nagy volumenű változásokkal indokolható. A cél

továbbra is a népszerűsítésben rejlik, mely véleményem szerint elsőként a lehetőségek emberek tudatába történő beépítése által érhető el, a napjainkban elterjedt technológiai eszközön keresztül.

A tanulmány elején felvetett hipotézisekre, gondolatokra az érintett fejezeteknél adtam választ és mutattam megoldási alternatívákat. A bíró tájékoztatási kötelezettsége jelen jogszabályi környezetben valamennyi jogterületen nélkülözhetetlen annak vonatkozásban, hogy az állampolgárt tájékoztassa a körülötte lévő békésebb vitarendezési lehetőségekről. Fontos megjegyezni azonban, hogy a bíróval szemben sem lehet minden esetben ekkora elvárást támasztani. Álláspontom alapján a tájékoztatási kötelezettség vonatkozásában célszerű lenne egy szempontrendszer kialakítani arra alapozva, hogy a bíró „testközelből” tapasztalja a felek személyiségét, közöttük lévő feszültséget, mely alapján reálisan képes megítélni egy esetleges közvetítői eljárás sikerét.

A közvetítői eljárás pozitívumai között kerül felsorolásra a költséghatékonyság és az időbeliség. Az időbeliség problémája szorosan összefügg a fent nevezett tájékoztatási kötelezettség követelményével, mert amennyiben kötelező a feleknek igénybe venni a közvetítői eljárást, de előre látható a felek hajthatatlanságára figyelemmel, hogy nem fog eredményre vezetni, akkor csak a peres eljárás időbeli eltolódásához vezet. Ennek függvényében kellene újragondolni a bírósági közvetítés szempontjából a bíró szerepét és nagyobb mérlegelési teret engedni számára az eljárások során annak megítélésében, hogy kötelezi-e a feleket vagy bár tájékoztatja annak lehetőségéről és megkísérli közöttük az egyezségkötést, nem rendeli el annak igénybe vételét kötelező jelleggel.

Összességében megállapítható, hogy a bírósági eljárás alternatíváinak keresése folyamatosan jelen van a jogrendszerekben, mely azzal indokolható, hogy a felek között kialakult jogvita alapja sok esetben inkább érzelmi alapon kialakult konfliktus, mely feloldható egy külső szemlélő, rugalmas eljárási szabályok mentén történő irányításával. A köztudatba egyre inkább beépülő eljárásról van szó, azonban a cél még messze van, megfontolandó lenne azon országok mintáinak adaptálása, melyeknél a mediációs, konfliktuskezelési technikák oktatási rendszerbe történő tudatos beépítése jellemző, ezáltal alakítva az emberek szemléletét azon időszakra, amikor akár jogi, akár magánéletbeli vitáik békés, reális úton történő rendezésének kihívásával kell megküzdeniük.

IRODALOMJEGYZÉK

BADICS Judit, *Bíróság vagy egyezség? Vizsgálódások a mediáció tárgykörében*, Büntetőjogi tanulmányok, 2015/16. 16. sz.

BARNÁNÉ Muczer Erzsébet, *A bíróság előtti eljárás és a mediáció, mint a konfliktusok megoldásának lehetséges útjai*, Magyar jog, 2000/47., 10. sz.

DOBÁNÉ Madarász Arabella, *A bíróság közvetítés módszertana és annak támogatása egy bírósági közvetítő szemüvegén keresztül (I. rész)*, Ügyvédek lapja, 2020/59., 3-4. sz.

GYENGÉNÉ Nagy Márta, *A bírósági közvetítés fejlődésének lehetőségei Magyarországon*, Családi jog, 2014/12., 4. sz.

Hogyan működik a békéltető testület?, Kosár: a fogyasztók magazinja, 2008/5., 2. sz.

JANOVICS Lilla, *Nemzetközi konferencia Párizsban: Fókuszban a közvetítői eljárás*, Notarius Hungaricus , 2014/6., 8-9.

KAZSAMÉR Katalin Enikő, *A fogyasztó, mint gyengébb fél védelmének megjelenése a magyar polgári jogban, kitekintéssel a Brüsszel Ia. rendelet szabályozására*, Debreceni Egyetem Állam-és Jogtudományi Kar, Fogyasztóvédelmi szakjogász képzés, 2022.

KAZSAMÉR Katalin Enikő, *A konszenzuson alapuló vitarendezés jelentősége a polgári eljárásjogban*, Debreceni Egyetem Állam-és Jogtudományi Kar, Alternatív vitarendezés, közvetítői szakjogász képzés, 2023.

KOVÁCS István Vilmos, *Alternatív vitarendezés a nemzetközi gyakorlatban*, Új pedagógiai szemle, 2012/62., 7-8. sz.

NAGY Adrienn, *A jogi konfliktusok rendezésének lehetséges útjai az eljárásjogi reformok tükrében – polgári per vagy mediáció?* Miskolci Jogi Szemle, 2018/13., 2/1. sz.

PERLAKI Adrienn - BENKOVICSNÉ Varga Erika, *A mediációtól a közvetítésre kötelezésig. A kötelező közvetítés bírósági gyakorlata*, Alternatív Konfliktuskezelési és Vitarendezési Európai Szemle, 2018/2., 1. sz.

TOLNAI Kata, *A bírósági közvetítés eredményei: ami a számok mögött van*, Miskolci Jogi Szemle, 2018/1.

1997. évi CLV. törvény a fogyasztóvédelemről

2016. évi CXXX. törvény a Polgári Perrendtartásról

2017. évi XC. törvény a Büntetőeljárásról

2006. évi CXXIII. törvény a büntető ügyekben alkalmazható közvetítői tevékenységről

2002. évi LV. törvény a közvetítői tevékenységről

Az Európai Parlament és a Tanács által elfogadott (2008. május 21.) 2008/52/EK irányelv a polgári és kereskedelmi ügyekben végzett közvetítés egyes szempontjairól szóló irányelv

Közvetítők Európai Magatartási Kódexe

https://e-justice.europa.eu/63/HU/eu_rules_on_mediation (2023.03.17.)

<https://www.magyarrefk.hu/hu/hasznos-tudnivalok/jogvitak-rendeze/alternativ-vitarendeze-bekeltetes/altalanos-bekelteto-testuleti-eljaras.html> (2022.03.14.)

http://panaszrendeze.hu/wp-content/uploads/2022/03/PMBT-2021.%C3%A9vi-besz%C3%A1mol%C3%B3-_%C3%B6sszefoglal%C3%B3.pdf (2023.09.25.)

<https://birosag.hu/ugyfeleknek/birosagi-kozvetites/tajekoztato-az-eljarasrol/ugyfeleknek/polgari-ugyben> (2023.03.17.)

<https://szakcikkadatbazis.hu/doc/1168413> (2023.09.24.)

<https://birosag.hu/ugyfeleknek/birosagi-kozvetites/tajekoztato-az-eljarasrol/ugyfeleknek/polgari-ugyben> (2023.03.17.)

<https://arsboni.hu/kozvetites-a-buntetoeljarasban/> (2023.01.20)

<https://www.drziklai.hu/aktualitasok/kozvetitoi-eljaras-mint-a-buntetoeljaras-alternativaja>

<http://ugyeszeklapja.hu/?cat=23> (2023.09.24.)